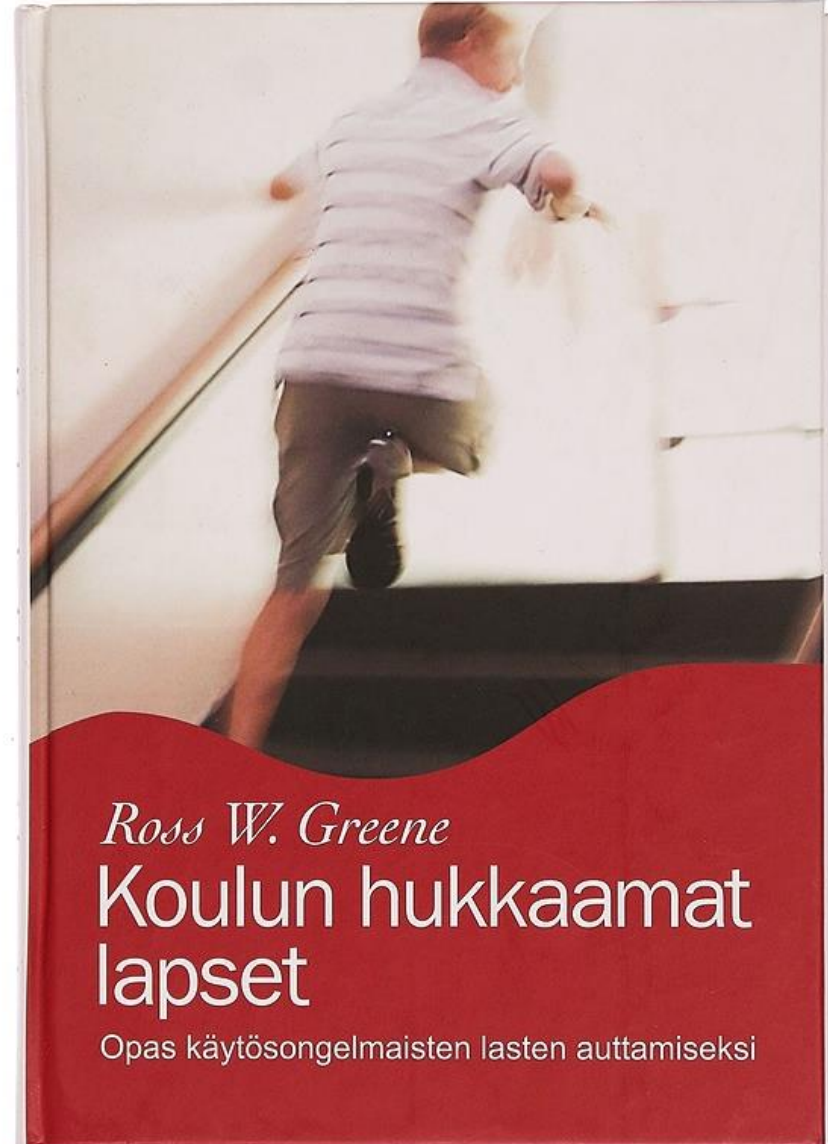

KIRJATIIVISTELMÄ

SARA LUKKARINEN

Teoksen esittely

Ross W. Greenen teos *Koulun hukkaamat lapset: opas käytösongelmaisten lasten auttamiseksi* tarjoaa käytännön vinkkejä haastavasti käyttäytyvien lasten tukemiseen. Yhtenä keskeisenä menetelmänä Greene esittelee yhteistoiminnallisen ongelmanratkaisun (CPS), jota käydään kirjassa läpi vaihe vaiheelta. Teoriaa sovelletaan käytäntöön kuvitteellisen tarinan avulla, joka etenee läpi kirjan.

Opettajan ja oppilaan välisten vuorovaikutustilanteiden tarkastelun lisäksi kirja tarjoaa välineitä myös opettajan ja vanhempien väliseen yhteistyöhön, luokan ryhmädynamiikan kehittämiseen sekä koulukiusaamiseen puuttumiseen. Kirjan johtavana filosofisena pohjana voi pitää ajatusta "Lapset toimivat oikein, jos osaavat". Greene pyrkii teoksessaan kumoamaan yleisen harhakäsityksen siitä, että haastavat lapset käyttäytyvät haasteellisesti vain kiusallaan tai tahallaan. Greenen teos perustuukin siis siihen ajatukseen, että lapsilta puuttuu taitoja, joiden opettamiseen ja tukemiseen kirja antaa konkreettisia ohjeita.

"Haasteellisen käyttäytymisen takana on aina ratkaisematon ongelma tai viivästynyt taito tai molemmat (Greene, 2014)"

Teos suhteessa oivalluspäiväkirjaan

Olin kirjoittanut oivalluspäiväkirjaani ajatuksia ihmisten kohtaamisesta ja siitä, kuinka tärkeässä osassa toisen kuunteleminen ja aito ymmärtäminen on. Myös Greenen teoksessa korostetaan yhteistoiminnallisen ongelmanratkaisun ensimmäistä vaihetta eli empatiavaihetta, jossa keskeistä on oppilaan sekä opettajan huolenaiheiden kuuleminen ja huomioon ottaminen. Ilman kunnollista empatiavaihetta on hankalaa lähteä ratkomaan tilanteita, jos todelliset huolenaiheet ja ongelmien taustalla kytevät juurisyyt eivät ole selvillä.

Lisäksi olin kirjoittanut päiväkirjaani ajatuksia luottamuksesta ja sen rakentamisesta. Pohdin muun muassa luottamuksen merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa, mitä käsitellään myös Greenen teoksessa. Myös Greene korostaa toimivan suhteen ja luottamuksen merkitystä ihmisten muutosprosessissa.

Yhtenä merkittävänä oivalluksena mainitsin päiväkirjassani sen, että lähtökohtaisesti jokaisesta tulisi ajatella hyvää. Tämä ajatus sai teosta lukiessani uuden merkityksen, kun aloin pohtia omaa suhtautumistani haastavasti käyttäytyviin lapsiin. Greene painottaa omien ajatusmallien merkitystä kohtaamisessa sekä antaa myös uudenlaisen näkökulman siihen, miten voimme nähdä ja ymmärtää tällaisten lasten käyttäytymistä paremmin.

Keskeisimmät oivallukset

- Kirjaa lukiessani tajusin, että ajatukseni haastavia lapsia kohtaan on ollut melko virheellinen. Huomaan usein ajattelevani, että jos lapsi haastaa jatkuvasti aikuisen auktoriteettia, johtuu tämä automaattisesti esimerkiksi huonosta kasvatuksesta tai siitä, että lapsi tekee sitä kiusallaan. Tämä on kuitenkin todellisuudessa melko epäreilu ajatusmalli, sillä se estää näkemästä lapsen käytöksen taakse. Kuten Greene teoksessaan toteaa, monet haasteelliset lapset käyttäytyvät tavalla, joka heijastaa heidän kykyjensä ja taitojensa hetkellistä riittämättömyyttä – ei vanhempien epäonnistumista tai lapsen pahuutta. He eivät valitse hankalaa käytöstä tahallaan, vaan se on usein seurausta esimerkiksi kuormituksesta tai taidoista, joita ei vielä ole kehittynyt. Tämä sai minut kyseenalaistamaan kaikki aikaisemmat ajatusmallini ja uskomukseni täysin.
- *Jos uskoo liian sallivan, epäjohdonmukaisen ja epäonnistuneen kasvatuksen aiheuttaneen epäsuotavan käytöksen, on luonteva seuraus se, että pyrkii olemaan jämäkkä, luja ja johdonmukainen (Greene, 2014).* Pysähdyin tämän tekstin kohdalle, sillä huomaan usein ajattelevani juuri tällä tavalla. Kun lapsi käyttäytyy epäsuotuisalla tavalla, ajattelen usein, että minun tarvitsee olla paljon jämäkempi ja lujempi. Todellisuudessa juuri tällainen lapsi saattaisi tarvita enemmän ymmärrystä ja turvaa – ei lisää kontrollia. Usein lapsi käyttäytyy epäsuotuisasti siksi, että hänellä on vaikeuksia säädellä tunteitaan tai ymmärtää odotuksia. Sen sijaan että lisäisin painetta, minun tulisikin lisätä yhteyttä, mikä luo turvaa mahdollistaen uuden oppimisen.
- Tajusin tekstiä lukiessani myös sen, etten ole kohdannut tai ymmärtänyt haastavia lapsia samalla tavalla kuin muita lapsia, joilla on oppimisvaikeuksia. Tämä oivallus oli pysäyttävä. Olen aiemmin saattanut ajatella, että haastavasti käyttäytyvä lapsi toimii niin tahallaan tai huonon kasvatuksen seurauksena, mutta en olisi ikinä syyllistänyt lasta, jolla on lukemisen vaikeuksia. Miksi siis suhtautuisin eri tavalla lapseen, jonka vaikeudet liittyvät tunnesäätelyyn tai sosiaalisiin taitoihin?